

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

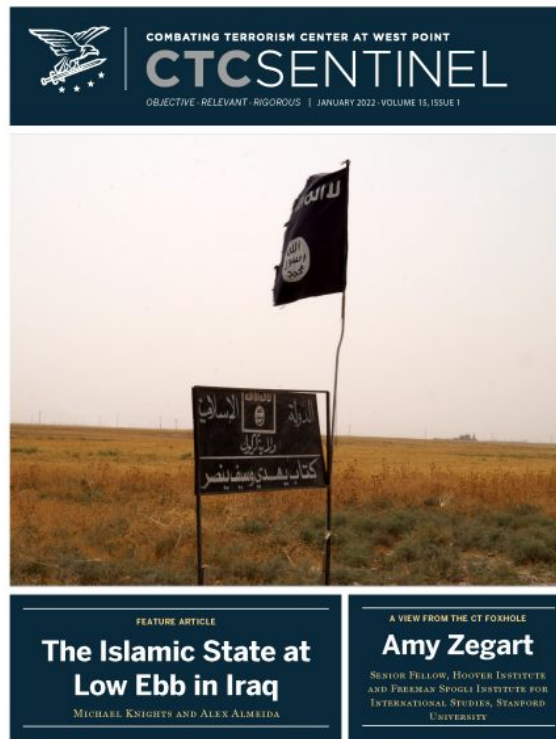
Political

سیاسی

نویسندگان: امیره جادون، عبدالسید، اندرو ماینز
برگردان: یونس غیاثوند
۱۷ مارچ ۲۰۲۲

تهدید طالبان افغانستان توسط "دولت اسلامی":

ردیابی تجدید حیات دولت اسلامی شاخه خراسان

جنوری ۲۰۲۲، شماره ۱، جلد ۱۵

خلاصه: اگر چه شاخه رسمی دولت اسلامی خراسان (زیر مجموعه داعش در افغانستان و آسیای میانه) در سال ۲۰۱۵ اعلام موجودیت کرد، اما تا سال ۲۰۲۱ که ما شاهد بحران فرودگاه بین‌المللی کابل، سقوط دولت افغانستان و تسلط یافتن طالبان در سرتاسر افغانستان بودیم، کسی به آن‌ها توجهی نکرد و در آن هنگام بود که نام داعش شاخه خراسان بر سر زبان‌ها افتاد. علی‌رغم این که این گروه بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ خسارات انسانی و اقتصادی قابل توجهی به آن

کشور وارد کرد، ولی اکنون برای همگان سوال شده که این گروه می‌خواهد چه اهدافی را در خاک افغانستان عملی کند؟ پژوهشگران و ستراتیژیست‌ها معتقدند که آن‌ها اکنون در حال جمع‌آوری نیرو از ولایاتی در افغانستان هستند که در آن مناطق عده زیادی از مردم مخالف حکومت طالبان هستند.

بمب گذاری فرودگاه کابل که در اگست ۲۰۲۱ میلادی رخ داد، توجه همگان را به این گروه تروریستی که زیر مجموعه داعش است، جلب کرد و اگر همسایگان افغانستان همکاری‌های لازم را در جهت نابودی تروریسم در افغانستان انجام ندهند، شاهد ناامنی مجدد در افغانستان خواهیم بود. اکنون فرصت بسیار عالی برای شاخه خراسان داعش پیش آمده که می‌تواند با استفاده از این موقعیت، تجدید قواء کند. طبق آمارها، این گروه در تمامی ولایات افغانستان نفوذ کرده و حضور دارد و با اطلاعات محدود میدانی که به دست آمده، طالبان در حال مبارزه با آن‌ها در سرتاسر افغانستان هستند و در حال حاضر دولت طالبان به دلیل انزوای دیپلماتیک و عدم برقراری ارتباط توسط کشورهای گوناگون و ملل متحد با آن‌ها، دچار ضعف هستند و باید تمرکز بیشتری بر مبارزه با داعش خراسان کنند.

در سال ۲۰۱۵، در حالی که دولت افغانستان و رژیم امریکا و همپیمانانش در حال جنگ با طالبان بودند، شاخه خراسان داعش در حال جمع‌آوری نیرو و اطلاعات لازم از جغرافیای افغانستان بود و لشکر جهادی و جنبش اسلامی ازبیکستان که دارای علم کافی در حوزه ژئوپلیتیک و جغرافیای افغانستان است با آن‌ها ارتباط برقرار کرد و تمامی تجربیات خود را جهت افزایش علم جغرافیایی داعش خراسان از افغانستان را به آن‌ها ارائه داد و علاوه بر آن، آن‌ها با بیعت با گروه‌های مخالف طالبان همچون گروه طیبیه، توانستند رقابت بین گروه‌های تندرو اسلامی با خود را کاهش دهند.

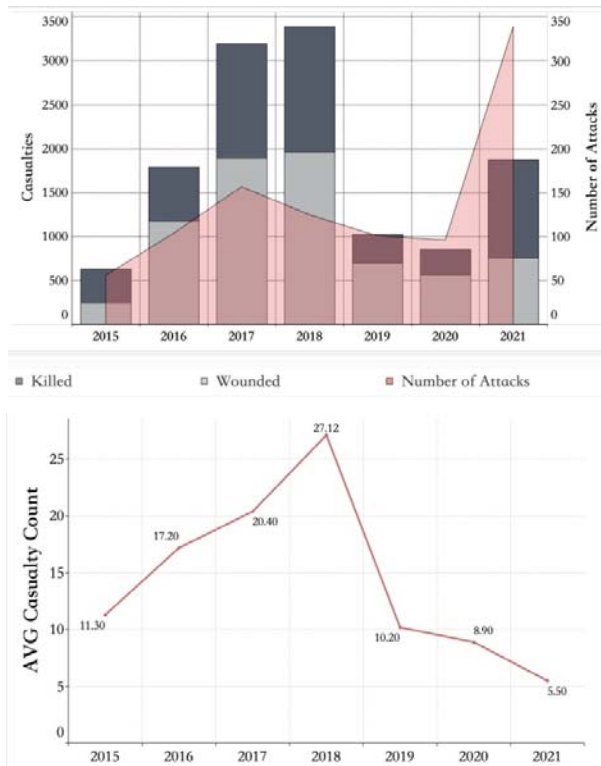
در اوایل سال ۲۰۲۲، پژوهشگران مشاهده کردند که شاخه خراسان داعش مجدداً احیاء شده و آن‌ها معتقدند که تاریخچه این گروه در افغانستان را باید به دو دوره پیش و پس از سال ۲۰۲۱ تقسیم کرد. علاوه بر آن، باید توجه بیشتری به حضور آنان در ولایات ننگرهار و کنر کرد که در جنوب افغانستان حضور دارند و همچنین باید روابط آنان با گروه‌های اسلامی پاکستان همچون جنبش تحریک طالبان پاکستان و ... را بررسی کرد.

تکامل شاخه خراسان داعش در افغانستان (۲۰۱۵-۲۰۲۱)

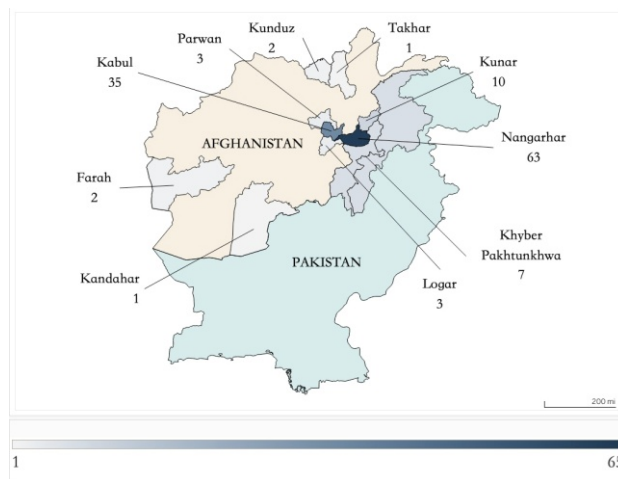
در جنوری ۲۰۱۵، ابو محمد العدنانی، سخنگوی داعش در یک نطق صوتی اعلام کرد که شاخه خراسان داعش نیز ایجاد شده و بعد از تحقیقات لازم، پژوهشگران اطلاع یافتند که این شعبه داعش در افغانستان قبل از این نطق تشکیل شده و رهبران آن از سال ۲۰۱۴ در حال جمع‌آوری بودند که از آن‌ها تعدادی از سران القاعده و جنبش تحریک اسلامی پاکستان بودند و بعد از این حوادث، داعش شاخه پاکستان نیز تشکیل گردید.

در سال ۲۰۱۵، جهانیان شاهد حضور آنان در سرتاسر افغانستان، به ویژه در شمال و شمال شرق و به خصوص در ولایت ننگرهار این کشور بودند و آن‌ها در اوج قدرتشان، هشت ولسوالی (شهرستان) را در ننگرهار به دلیل ثبات حاکمیتی خود در آنجا، به تحت کنترل خود درآوردند و در آن سال، به دستور اوپاما حملات هوایی جهت متلاشی کردن آن‌ها صادر شد. اما کمک‌ها و نیروهای لازم از سایر گروه‌ها در پاکستان به دست آن‌ها می‌رسید و گروه آنان از بین نرفت.

بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹، ۱۰ هزار نفر از اعضای این گروه و علاوه بر آن، تعدادی از مقامات بلندپایه آن‌ها توسط دولت افغانستان دستگیر شده و به دلیل محدودیت مالی و ارضی برای این گروه در ننگرهار، آنان مجبور به تخلیه آنجا و نقل مکان به ولایات شمالی و به خصوص، به ولایت کنر و در حومه مناطق شهری شدند.

همانطور که در تصویر بالا مشاهده می‌کنید، میزان حملات این گروه بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ در دو کشور افغانستان و پاکستان رو به افزایش بوده و در مجموع ۶۸۰۰ کشته و زخمی در طول این سه سال، به دلیل درگیری‌های مکرر آن‌ها در ۲۵ ولایت افغانستان پدید آمد و در بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰، ما شاهد ۲۰۷۳ نفر کشته و زخمی توسط این گروه بودیم و در طول سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ ما شاهد مرگ جمعیتی نزدیک به ۳۹۰۰ نفر در کابل، بیش از ۱۰۰۰ نفر در جلال‌آباد در خاک افغانستان و علاوه بر آن، ما شاهد مرگ بیش از ۷۵۰ نفر در کوئته پاکستان بودیم و این عملیات این گروه، منجر به وارد ساختن خساراتی در حوزه‌های جمعیتی و زیرساختی و اقتصادی به این دو کشور شد و تا قبل از سال ۲۰۲۰، آن‌ها عملیات‌های انتحاری را جهت بمب‌گذاری در اماکن مذهبی صوفیان و شیعیان در پاکستان و افغانستان را انجام دادند.

رابطه شاخه خراسان با داعش اصلی

طبق اسناد به دست آمده در طول حضور داعش در عراق و سوریه، پژوهشگران متوجه حضور نظامی شاخه خراسان در این دو کشور شده و علاوه بر آن، بعد از مرگ حافظ سعید خان، اولین امیر شاخه خراسان داعش، مکاتباتی بین سران شاخه خراسان و داعش اصلی رد و بدل شده است:

برای ولایت خراسان امیر جنگی منصوب کردیم و برای آن ولایت نیز یک شورای نظامی تشکیل دادیم... برادران ولایت خراسان (زیر مجموعه داعش- مترجم) با تشکیل کمیته شرعی برای مسائل مورد اختلاف دچار آسودگی خیال شدند و به همین دلیل، اعمال قانون اساسی و بررسی شرعیات بر آن‌ها بسیار ساده‌تر اجراء شد.

با این حال که این گروه در نیمه دوم سال ۲۰۱۶ شاهد تلفات سنگین به لحاظ نیروی انسانی بود، بودجه فراوانی در جهت تشکیل و گسترش فعالیت‌های اداری و آموزشی خود اختصاص داد و در کل، آن‌ها اهدافی را که شامل به دست آوردن تجهیزات نظامی، ایجاد و گسترش ادارات، مساجد، مکاتب و... را مورد توجه بیشتر خود قرار دادند.

در سال‌های نخست موجودیت این گروه، هنوز ابهاماتی در مورد روابط بین شاخه خراسان و داعش مرکزی پیش آمده بود. اما با اسناد به دست آمده با زبان‌های فارسی دری، پشتو و اردو که به دست برخی تحلیلگران رسیده، آن‌ها متوجه این شدند که از داعش مرکزی، نامه‌ها و احکامی برای امیران داعش خراسان ارسال کرده که شامل: ممنوعیت انتشار عکس‌های بردگان جنسی در شبکه‌های اجتماعی، مصادره اموال عمومی و جمع‌آوری شبکه‌های ماهواره‌ای به آن‌ها بوده است.

علاوه بر این اسناد، در حوزه قوانین سختگیرانه، نامه‌هایی نیز رد و بدل شد که در رابطه با گزارش‌های هفتگی و پی در پی در رابطه با عملیات‌های نظامی در پاکستان، مقابله با طالبان و درخواست پول توسط شاخه خراسان جهت پیشبرد اهداف داعش مرکزی نیز یافت شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

احیای مجدد شاخه خراسان (۲۰۲۰-۲۰۲۱)

در طول مذاکرات بین‌الافغانی و مذاکرات صلح طالبان و امریکا در سال ۲۰۲۰، از این سال تا ۲۰۲۱، حملات شاخه خراسان بسیار افزایش یافت و همانطور که در تصویر شماره ۲ مشاهده کردید، در هر عملیات این گروه، ما شاهد تلفات ۵/۵ نفره بودیم، در حالی که تعداد عملیات‌ها از این سال به طرز چشمگیری افزایش یافته است. از جمله، حمله انتحاری به فرودگاه کابل که منجر به مرگ صدها غیرنظامی افغان و همچنین، مرگ ۱۳ نظامی امریکایی شد و در همین بازه زمانی، ما شاهد بمب‌گذاری در مدرسه قوم هزاره و شیعیان دخترانه در کابل شدیم که منجر به مرگ و زخمی شدت بیش از ۲۰۰ دختر دانش آموز گردید و علاوه بر تمام این‌ها، بمب‌گذاری‌هایی در مساجد شیعیان در قندوز و قندهار و پاکستان نیز انجام شده که منجر به تلفات سنگین انسانی و همچنین کاهش قدرت و اعتبار طالبان شده و در این بازه زمانی، ۷۹ درصد حملات این گروه به طالبان صورت گرفته است.

اتحاد تحت رهبری جدید

رهبر و امیر جدید شاخه خراسان، که شهاب المهاجر نام دارد، نام اصلی او ثناءالله غفاری است. المهاجر در دانشگاه کابل در رشته مهندسی تحصیل می‌کرد و با ابو عبیدالله متوکل، که عالم سلفی در آن دانشگاه بود، ارتباط برقرار کرد. خانواده المهاجر سابقه عضویت در القاعده و در مبارزه با امریکا را داراست و خود نیز در اوایل فعالیت‌های سیاسی‌اش، با طالبان و شبکه حقانی آن بیعت کرده بود. ولی بعد از مدتی خودش از بیعت با طالبان و شبکه حقانی دست کشید و شبکه‌های تروریستی و اطلاعاتی مستقلی را در کابل، به خصوص در بین فرزندان مقامات نظامی ایجاد کرد که این عمل او منجر به ربودن اطلاعات و تجهیزات نظامی به دست نفودی‌های وی شد و مخصوصاً آن‌ها توانستند کارت صادر شده دفتر عبدالرشید دوستم، معاون رئیس جمهور افغانستان را نیز به دست آورند.

او در سال ۲۰۱۹ توسط دولت افغانستان دستگیر شد و به زندان جلال‌آباد منتقل گردید و در سال ۲۰۲۰ ابتداء خود و در اگست سال ۲۰۲۱ سایر افراد عضو شاخه خراسان را از آنجا فراری داد و در همان ماه، طالبان کنترل آن منطقه را به دست آورد و بعد از این سلسله عملیات‌های او، از جمله، دست داشتند در حمله انتحاری فرودگاه کابل، بر اعتبارش در شاخه خراسان افزوده شد و سرانجام به مقام رهبری این گروه رسید و روابطش با داعش مرکزی عمیق‌تر شد.

اتحاد مجدد، تقویت و تنوع در گروه

هنگامی که المهاجر در جولای ۲۰۲۰ کنترل شاخه خراسان داعش را به دست گرفت، این گروه دچار خسارات مالی و انسانی زیادی شده بود و او در اولین فرصت، ۱۴۰۰ نفر از اعضای سابق این گروه را که به دولت سابق تسلیم شده بودند، عفو کرد و یک شبکه گسترده استخدامی را در شهرهای مختلف جهت افزودن بر نیروهایش ایجاد کرد و علاوه بر آن، او در طول روزهای پایانی دولت سابق افغانستان، بیش از ۱۰۰۰ زندانی همپیمان و از جمله، ۲۸۰ نفر از مقامات بلندپایه شاخه خراسان و سایر گروه‌های تندرو اسلامی را آزاد کرد و همین کار منجر به مشهور شدن بیشتر وی شد.

علاوه بر این عملیات، او در طول بازه زمانی کوتاه در دوران خلأ دولت افغانستان توانست بین ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ زندانی همفکر را از زندان‌های افغانستان فراری دهد و در این سری فراریان، افرادی همچون اسلم فاروقی، اسلاف المهاجر و ابویزید عبدالقادر خراسانی که یک فرد با نفوذ ایدئولوگ بود و همچنین او فردی را به نام عجاز احمد آهنگر نیز که مؤسس شاخه دولت اسلامی داعش در جامو و کشمیر بود، آزاد کرد و در طول این دو سال، او از افرادی با ملیت‌ها و قومیت‌های گوناگون، از جمله از اویغورهای چین و کشمیری‌های هند را در جهت اهداف نظامی و تروریستی‌اش استخدام کرد. برای مثال: بمب‌گذاری مسجد شیعیان قندوز توسط مسلمان اویغور صورت گرفته بود.

در پایان، گروه‌هایی همچون طالبان پاکستان (تحریک اسلامی) و القاعده ارتباط ویژه‌ای با شاخه خراسان ندارند و طالبان پاکستان به خصوص بعد از درگیری‌های طالبان افغانستان با دولت افغانستان در سال ۲۰۲۰ بر سر پایگاه‌هایش با شاخه خراسان در ننگرهار دچار عدم توافق و درگیری‌های جزئی شدند و به نظر می‌رسد که روابط بین این دو گروه روز به روز خصمانه‌تر می‌شود و جنبش القاعده نیز از سال ۲۰۱۴ به بعد سیاستش بر اساس ادغام سایر گروه‌های جهادی با خود بوده و روابط گرمی با شاخه خراسان ندارد.

منبع:

<https://ctc.westpoint.edu/the-islamic-state-threat-in-taliban-afghanistan-tracing-the-resurgence-of-islamic-state-khorasan/>